

Kohtuniku raport. Mastifite Tõuühingu XII erinäitus 15.05.2010

Bas Bosch

Olen pikka aega oodanud võimalust hinnata tiibeti mastiffe sellel erinäitusel. Minu ootused olid nii kõrged (need põhinesid muljetele Eesti koertest, mis olid tehtud, kui ma hindasin Soome Tõuühingu näitust paar aastat tagasi), et ma kartsin kergesti pettuda. Kas ma pettusin? Mitte mingil juhul.

Minu 25 aastase tiibeti mastifi kohtuniku karjääri jooksul võin ma ausalt öelda, et selle tõu kvaliteet teie maal on kõrgeim, mida ma olen siiani näinud, kutsika klassist veterani klassini. Kõik klassid, välja arvatud üks (väikesearvuline noorteklassi emaste klass) olid tõeliselt muljetavaldavad. Üldiselt olid isased paremad kui emased. Küllaltki huvitav on asjaolu, et ilmselgelt on paari viimase aasta jooksul liikunud tiibeti mastifi kvaliteet minu kaasmaalaste, hollandlaste (kes olid kaua aega tuntud kõrge taseme poolest), käest Ida-Euroopasse. See väide põhineb minu hindamiskogemusele suurtel näitustel Soomes, Poolas, Venemaal ja hiljuti Eestis. Iga kord olin rohkem kui meeldivalt üllatunud. Loodetavasti on teie Eesti entusiastid sellest teadlikud, kuna see toob endaga kaasa ülisuure vastutuse tõu ees tulevikus. Kvaliteet on nii kõrge, et see võib kergesti alla käia, kui te saate aru, mida ma mõtlen.

Mida te tahate, et ma veel ütlen? Olen ju kõik juba ära öelnud? Ma ootan siiski, et eriti teie töökas komitee (antud näitus, mille nad organiseerisid, oli lihtsalt väga professionaalne ja ma ei oleks suutnud soovida midagi enam ei enne näitust, näituse ajal ega peale näitust) soovib minult rohkem infot, isegi kui see on ainult eesmärgiga täita paberimahtu, mis on reserveeritud kohtuniku ülevaate jaoks teie klubi ajalehtes. Heakene küll, siit see tuleb.

Esimesest klassist alates pidin tõsiselt hindama hakkama, kuna keskmine tase oli kõrge, mõistlike tüübi variatsioonidega, kuid mitte võrreldavad nendega, millega olin kohtunikuna harjunud umbes 5 aastat tagasi. Väga kaua aega oli tiibeti mastifi hindamine võitlus koerte vastu, kes nägid välja nagu hovavardid - või veelgi hullem - otsekui segaverelised koerad.

Iga kohtunik oleks rahul olnud kui ta oleks päeva lõpuks leidnud mõned koerad, kes esindasid muljetavaldavalt tugevat luustikku, iseloomulikku karmi väljanägemist – vastandina ilusale – mida ma pean õigeks tüübiks. Tõeline hindamine sellest seisukohast, et võttes arvesse kõiki koera külgi, mis liiga pikka aega tähendas ülesehitust ja liikumist, ei olnud mulle kõige tähtsam, kõigepealt toimus tüübi valimine – oli liiga vähe neid, kes olid tõesti tüüpilised, ning mõlemad nii tüüpilised kui mittetüüpilised olid nii hea kui halva ehituse ja liikumisega.

Teie näitusel nagu ka teistel näitustel riikides, kus ma lähiaastatel olen hinnanud, leidis üsna vähe tiibeti mastiffe, kes seistes olid väga muljetavaldavad ning kes samas olid võimelised liikuma ilma selle kohutava kitsa tagaliikumiseta, mis pikka, pikka aega tundus tõu külge liidetuna.

Keskendudes väiksematele detailidele, kuid mis on sama tähtsad, võib-olla isegi tähtsamad kui suured, nagu tugevale kehaehitusele ja karmile väljanägemisega "elukale", siis usun, et paljud teie koerad olid väljapaistvad ka nende omaduste poolest. Ning mis peamine - silmad - sellest on kaua aega möödunud, kui olen kohanud nii suurt protsenti väikesi, ilusa mandlikujuga silmi ja paljud neist asetsesid isegi väga tüüpiliselt. Need muudavad Kaug-Ida mastifi tiibeti mastifiks ning ma ei jõu ära rääkida kui rahul ja kergendatud ma olin kui nägin nii paljusid. Eriti Lääne Euroopas tundub see muutuvat haruldaseks omaduseks. Aga seda ei tohiks heaks kiita! Need omapärased silmad käivad

tihti koos õige otsaesise suurusega – mida ei tohi olla liiga palju, ja palun – koos eriti arenenud kuklaga – mida ei leidu üheski teises mastifi tõus; unikaalne tõu omadus – õige kõrvade asetus – mis ei ole liiga kõrgel ega liiga madalal.

Koos mõõduka 'varustuse' kogusega – mokad, 'silma kortsud' ja lott – nii paljude omaduste segu on võimalik leida ainult tiibeti mastifilt.

Kui ma hindasin "parima pea" klassi olin ma sõna-sõnalt ära hellitatud valikuga, jällegi, see oli mulle esmakordne 25 aasta jooksul, mil ma olen tiibeti mastiffe hinnanud. Mulle meeldisid ja ma jumaldasid nii paljusid, et ma sain endale lubada luksust välja tulla isegi pisikese hoiatusega. Leitud mõningaid koeri, kellel oli kindlasti maksimaalne kogus mokka, kortse ja lotti. Seetõttu valisin võitjaks junior klassi isaste võitja, et näidata ükskõik kellele: see on rohkem kui küllalt, tiibeti mastiff ei tohi muutuda hagija ja mastifi vaheliseks ristsugutiseks või muutuda kuidagi hispaania mastifi sarnaseks, karmi kasuka ja kõrge rullis saba asetusega. Teistsuguses olukorras, kui valik ei oleks olnud nii rikkalik, või kui oleks ikkagi olnud rohkem hovavardi sarnaseid koeri, oleksin ma heameelega andnud parima pea tiitli koerale, kellel on seda liiga palju, kuna tal oleks olnud midagi pakkuda tõule, kui te saate aru, mida ma mõlten, kuid situatsioonis, kus Eestis olev tõug on nii rikas, ei teinud see paha, et hoogu väheke maha võtta.

Paljudes tõugudes, nagu me teame või peaksime teadma, võib väga kergesti juhtuda, et ajades taga kortse ja moka - saab sellest lõputu areng vales suunas. Nii et nautige seda, mida olete saavutanud, olge selle üle uhked, hinnake seda, aretage seda kui midagi väga hinnalist.

Teist pead, mida tahaksin mainida, et selgitada, mida ma mõtlen väga tüüpilise pea puhul, (millega ei ole kuidagi liialdatud), oli minu parim emane – selline ilme, mille nimel võiks surra.

Minu jaoks olid huvitavad veel karvkatte ja liikumise eriauhinnad.

Kui "peadega" pidi palju vaeva nägema, et neid välja sorteerida, siis see ainult rõhutab, kui hästi eestlased teavad, mis on tõu olulised omadused.

Rääkides karvkattest, siis on kerge aru saada, millist kaitset koer vajab sellelt looduslikes tingimustes. Minu jaoks on kasukal veel üks eriline omadus – see peab andma esmamulje kui karmist "elukast", kes on rikkumata tänapäevasest ühiskonnast.

Liikumise koha pealt, kui tiibeti mastif on hea kehaehitusega, sügava ja laia kehaga koer, siis tal on tüüpiline tiibeti mastifi kõnnak, ning ei ole mingit põhjust heaks kiita seda niinimetatud looduslikku kalduvust üherajalise trajektoori tekitamiseks, mis minu jaoks ei ole midagi muud kui (ülil) nõrkus tagaosas. Õnneks oli teie klubi erinäitusel üsna vähe isendeid, kes tõestasid minu vaatenurka. Hurraa!

Tulles tagasi tüüpi küsimuse juurde, siis sellest on hiljuti saanud üsna oluline kõneaine. Võib-olla peaks seda debatti väheke valgustama kui ma keskendun oma parimale isasele (kes oli lõpuks ka BIS võitja) ja oma parimale veteranile.

Ma ei pea enam rääkima, kes on minu lemmik - see on suur saavutus, et kõik need omadused on koos ühes suures, õiglaselt maskuliinses võimsas koeras - aga ma tahaksin eraldi tähelepanu pöörata pisut väiksemale veteran isasele, kuid kes kindlasti on väga hea suurusega. Ta on tugeva kehaehitusega ja väga hästi "kokku pandud", kuna kõike on täpselt parasjagu (ribide laius, sügavus, pikkus) ning tema siluett (mida tahan toonitada) ja tasakaal paistavad välja. Tal on aus tugev pea, mis on üleüldiselt kuivem, vähem tüüpilise silmade ilmega. Mulle meeldib mõelda, et tõu tulevik oleks helge kui need kaks tüüpi omavahel kombineerida. Pean lugupidavalt tunnistama, et ma olin ülimalt rahul kui kuulsin pärastpoole, et minu parim emane oli kombinatsioon nendest

"kahest maailmast" - millist paremat motivatsiooni saakski tahta: töötades koos ning jõudes välja meeldiva koosluseni selle asemel, et võitlusse asuda teadmata, mille nimel.

Ma võin jätkata veel mõnda aega plusside kallal, mida ma nägin teie armsate tiibeti mastiffide hindamise ajal, aga võib-olla on tulnud aeg keskenduda ka mõningale negatiivsele poolele, sest te ju teate kui palju kohtunikud ja õpetajad armastavad anda negatiivset tagasisidet.

Niisiis, siinkohal tuleb minu oma: üllatavalt või peaksin ma ütleva muretsevalt paljudel koertel, kes olid näitusele registreeritud, olid halvad jalad või nõrgad käpalabad, mida ma ei ole varem näinud. See paneb mind siiski väheke mõistatama, kuna nende koerte esiosa ei olnud selline, et sealt võiks otsida seletust.

Võib-olla on see tingitud liiga vähesest kasutusest? Üldiselt võttes ei olnud ka lihaste toonus suurepärane, aga see kaebus käib väga paljude tõugude kohta terves maailmas. Minu parimal veteranil olid kõige ilusamad jalad ...

Selleks korraks aitab, kuid ma olen kindel, et Eesti tiibeti mastifi maailm püsib jõuna, millega tuleb arvestada. Ma tunnen ennast privilegeerituna, et sain olla osake sellest, mis siis, et ainult üheks päevaks. Te võite arvestada, et ma jälgin teie tegemisi suure huvi ja rahuldusega.

Ülejäänud kolmes tõus osalejate arv oli nii väike, et nende kohta ei saa palju kirjutada ja tänu isendite vähesusele olin ma võib-olla ka veidike leebem oma hinnangutes kui oleks pidanud olema. See tuleneb rahvusvahelisest vaatenurgast, millega on seotud üha rohkem võistlusi. See ei puuduta loomulikult tosa` t, kuna see tõug on niikunii nii öelda "Tuhkatriinu seisuses" ükskõik, kuhu lähed. Ja ükskõik, kuhu lähed, kaasa arvatud Eesti, rabab mind alati kui sarnased nad välja näevad, samade vooruste ja puudujääkidega.

Mis puudutab Hispaania mastifitesse, siis oli ilmselge, et selle tõuga on seotud mõned tõust huvitatud entusiastid, isegi kui neid oli vähem kui käputäis. See tõug väärrib seda kindlasti ja on üks minu lemmikutest. Seetõttu olin ma eriti pettunud, et kõige ilusam ja silmapaistvam noor emane, näitusepäeval lonkas. Ta oleks olnud minu jaoks kerge valik tõu parima tiitlile, vaatamata sellele, et rohkem suurust ei teeks paha.

Teisest küljest tahan öelda neile, kes on selle tõuga seotud: vaadake seda koera, võtke ta eeskujuks oma aretuses. Muidu võib öelda, et hispaania mastifi temperamendiga (häbelikkus) ja ülesehituse/liikumisega (niuded ja tagakeha) tuleb veel kõva lahing maha pidada.

Mis aga puudutab Mastife, siis olin ma rahul nii oma parima isase kui ka parima emase koera valikuga, kuna nad näitasid selgelt, mis on tõu põhialused: pikk sügav keha, kombineeritud lühikese nelinurkse peaga. Seda pole kerge saavutada, kuid nagu ma ütlesin, põhiline tõelise Mastifi tüübi jaoks.

Ma mäletan, et seal oli väga kena noor emane paljude heade omadustega üldisest koerte perpektiivist vaadatuna. Aga nii ilus kui ta ka ei olnud, ei vastanud ta paljudele Mastifi omadustele. Ta oli liiga lühikese kehaga, liiga lühikese karvaga ning ilma mingi aluskarvata, liiga nõrga koonuga ja liiga suure luustikuga. Leidub kindlasti palju kohtunikke, kellele ta meeldib, sest ta oli seistes veatu ja suurepärane liikuja ning väga hästi esitatud, aga hinnates tõugu on kõige tähtsam tüüp - eriti Mastifi puhul. Mastifitel on õige tüüp väga hinnaline, mida ei ole kerge saavutada ja isegi veel raskem säilitada.